

Harlekijn fenomeen

Casus

Wieteke M. Ploegstra, Carla M. van Ede

Een dysmatuur, aterm geboren meisje werd post partum opgenomen in verband met een milde persisterende pulmonale hypertensie, waarvoor behandeling met 100% zuurstof middels 'continuous positive airway pressure' en éénmalig vaatvulling. Daarnaast kreeg zij antibiotica in verband met een mogelijke perinatale infectie. Binnen 48 uur werd gezien de goede kliniek, de respiratoire ondersteuning afgebouwd en de antibiotica bij negatieve bloedkweek gestaakt.

Op de tweede dag post partum ontwikkelde zij een verkleuring van één lichaamshelft. Er was sprake van een goed afgrensbare enkelzijdige roodheid, ontstaan na draaien op de zij. De verkleuring verdween spontaan na vijftien minuten. Dit verschijnsel werd herkend als het 'harlekijn fenomeen'. Het wordt gekenmerkt door plotseling optreden van een scherpafgrensbare roodheid van één gelaats- of lichaamshelft. Het ontstaat meestal tussen de tweede en vijfde levensdag en duurt dertig seconden tot twintig minuten of meer. Het komt voor bij tien procent van alle neonaten, maar wordt vaker bij pre- en dysmaturen beschreven. Men neemt aan dat het veroorzaakt wordt door een tijdelijke disbalans van de autonome regulatie van cutane bloedvaten. Vitale functies veranderen niet. Onderscheid van cyanose is essentieel. Behandeling is niet nodig, aangezien het een onschuldig fenomeen is. Het harlekijn fenomeen moet niet worden verward met een harlekijnfoetus, wat een ernstige variant van congenitale ichthyosis betreft. ■

W.M.Ploegstra, arts-assistent, Medisch Centrum Leeuwarden, afd. kindergeneeskunde; thans: Universitair Medisch Centrum Groningen, Beatrix Kinderkliniek en drs. C.M. van Ede, kinderarts

Overgenomen van Medisch Contact, 22 september 2010, nr. 38 met toestemming van auteur en redactie